

[Finansministeren.]

udgiften, merudgiften i medfør af folkepensionsloven samt folkepensionsbidraget — anslås i øjeblikket at blive en udgiftsstigning fra i fjor til i år på godt 80 mill. kr. For 1958-59 regnes med stort set uændret udgift, hovedsagelig som følge af den omtalte fremrykning af konteringen af udgifterne.

Blandt de forhold, der ud over lønningerne og folkepensionsudgifterne har bidraget til væksten i statsudgifterne, skal jeg navnlig fremhæve de øgede omkostninger ved skolevæsenet og den videregående uddannelse, som er stærkt påvirket af det voksende antal unge. Skønsmæssigt vil jeg regne med, at der ud over lønreguleringen har været en årlig stigning i disse udgifter på 30-40 mill. kr. I forbindelse hermed kan jeg også nævne atomenergikommissionens driftsudgifter, der for 1958-59 er budgetteret til ca. 10 mill. kr.

Den stadige og betydelige opgang i udgifterne på disse forskellige områder har ikke mindst i de sidste år givet anledning til omfattende bestræbelser på at bremse udgiftsstigningen gennem besparelser. Disse forslag har omfattet såvel nedsættelser af udgifterne som forhøjelser af betalingerne for det offentlige ydelser. En mindre del af disse forslag blev gennemført allerede i finansåret 1956-57, og i løbet af i år er yderligere en væsentlig del heraf blevet ført ud i livet. Jeg har allerede under omtalen af indtægterne nævnt forhøjelsen af arbejdsgiverbidraget til arbejdsløshedsfonden og af retsafgifterne og skal yderligere her pege på forhøjelserne af ydelserne på statens boligstøttelån — som også vil medføre øgede afdrag — forhøjelsen af posttaksterne og nedsættelsen af statens udgift til ulykkesforsikringen. Endvidere har rationaliseringsbestræbelserne og de store investeringer sat sig tydelige spor i statsbanernes driftsudgifter. Endelig er gennemført væsentlige besparelser på forsvarets budgetter. Alt i alt er der gennemført begrænsninger i udgifterne og forøgelse af indtægterne til et samlet beløb på 185 mill. kr. De gennemførte besparelser på forsvaret, som er indeholdt heri, skal jeg senere vende tilbage til.

Hertil kommer for det andet de talrige tilfælde, hvor der er blevet holdt igen på nye bevillinger, og som efter sagens natur

ikke fremgår direkte af regnskaberne. Jeg lægger den største vægt på, at dette arbejde fortsætter, men jeg vil samtidig fremhæve, at efter den detaljerede gennemgang af bevillingerne, der har været iværksat i det sidste par år, vil jeg tro, at yderligere besparelser navnlig må søges ved, at hele forvaltningsgrene, der i mange tilfælde er etableret og opbygget under andre forhold end i dag, må tages op til en samlet vurdering. Noget sådant er allerede i gang på enkelte områder; og under forslagets behandling i finansudvalget vil det være ønskeligt, om der på andre områder kan findes sparemuligheder.

Foruden besparelserne har for det tredje også bortfald eller formindskelse af en række større enkeltbevillinger medvirket til at begrænse udgiftsstigningen. Jeg kan bl. a. nævne omkostningerne ved polio-vaccinationen, de særlige kontantudbetalinger, der gennemførtes i 1955 sideløbende med sparebeviserne, samt udgifterne ved ejendomsskyldvurderingen i 1956. Som følge af den forbedrede beskæftigelsessituation er endvidere stigningen i tilskuddene til arbejdsløsheds-kasserne ophørt.

Navnlig vil jeg dog for det fjerde fremhæve den udvikling, der i de senere år har fundet sted på statsbudgettets rentekonto. For 1958-59 er der stort set budgetteret med balance på rentekontoen, medens der endnu for få år siden var en meget betydelig nettoudgift. Går vi tilbage til 1953-54, hvor udgiften kulminerede efter længere tids stigning, finder vi en netto-udgift på rentekontoen på ca. 100 mill. kr. Den siden da indtrufne nedgang er i nogen udstrækning af formel karakter, idet man siden 1954 er gået over til at udbetale statsstøtte til boligbyggeri i form af m²-tilskud, der afholdes over boligministeriets budget. Dette tilskud kan for 1958-59 anslås til ca. 25 mill. kr., og selv når dette tages med i betragtning, bliver der således en forbedring af nettostillingen på rentekontoen på næsten 80 mill. kr. i løbet af de sidste fem år. Dette skyldes dels, at man gennem de senere års forsigtige finanspolitik har kunnet holde væksten i statsgælden og dermed i renteudgifterne nede, dels de stærkt øgede renteindtægter af statens udlån.

Jeg skal dernæst vende mig til statens